

בס"ד. משיחות יום ה' פ' בשלח, י"א שבט
וש"פ בשלח, שבת שירה, י"ג שבט ה'תשנ"ב.

ושירה), הן בהתחלת המזמור בשירו של יום הרביעי, והן ובעיקר בשלימותו בקבלת שבת.

וימתק יותר ע"פ הידוע ש"שיר" שייך במיוחד ליום השבת ("מזמור שיר ליום השבת"),⁷ כפירוש במאמר המשנה במסכת שבת⁸ "כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר", שכל עלי' מדרגא לדרגא (שיוצאים מהדרגא הקודמת ונמשכים לעלות למעלה), היא ע"י שיר, ולכן גם עליית העולמות ביום השבת היא ע"י שיר — דיש לומר, שעיקר העלי' דיום השבת ע"י השיר היא בשבת שירה, וממנו נמשך גם בשאר השבתות.⁹ ומזה מובן גם בנוגע לעליות דיום ההילולא (כידוע¹⁰ שביום ההילולא נעשית עלי' באין-ערוך לגבי כל העליות שלפני זה), שעיקרם ושלימותם (ביום השבת שקשור עם ענין השיר, ובפרט) בשבת שירה.

א. בהקביעות והעשירי בשבת (יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) ביום הרביעי בשבוע (בכמה שנים וכן בשנה זו) — כמה ענינים:

לכל לראש — מעלתו של יום הרביעי בשבוע (מצ"ע), שבו נתלו המאורות, "שני המאורות הגדולים".¹

ועוד וגו' עיקר — שנקרא "קמי שבתא"², כיון שבו מתחילה ההכנה ליום השבת שלאחריו (שבשנה זו בו נעשית העלי' והשלימות דיום ההילולא באופן ד"ויכולו"³), כמודגש בשירו של יום ססיומו וחותמו ב"לכו נרננה הקטן"⁴, ההתחלה (ג' פסוקים ראשונים) דמזמור "לכו נרננה"⁵ שאמירתו בשלימות היא בקבלת שבת, שבזה מודגש ג"כ שהשלימות דיום ההילולא שחל ביום הרביעי היא ביום השבת שלאחריו.

ועילוי נוסף מצד מעלתו המיוחדת של יום הש"ק זה (שהתחלתו ביום הרביעי) — שבת שירה — שבו מודגש הענין ד"לכו נרננה" (רינה

(6) תר"א תשא (בהוספות) קיג, א. אוה"ת בראשית (כרך ג) תקיד, א ואילך.

(7) תהלים צב, א. וראה ר"ה לא, א.

(8) ריש פ"ה.

(9) להעיר, שהציווי על יום השבת (לראשונה) הוא בפרשת בשלח (פרשת שירה) — "שם שם לו חק ומשפט גו'", "במרה נתן להם .. שבת כו" (טו, כה ובפרש"י), ובפרטיות בפרשת המן, "היי ביום השישי והכינו גו'" (טו, ה), "שבתון שבת קודש לה' מחר וגו'" (שם, כג), "ראו כי ה' נתן לכם השבת וגו'" (שם, כט).

(10) ראה התועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 178 ואילך. 284 ואילך.

(1) בראשית א, טז.

(2) פסחים ק, סע"א.

(3) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א.

אוה"ת עה"פ. ועוד.

(4) לקו"ד ח"א לג, רע"א. "היום יום כ"ג כסלו.

(5) והחידוש בזה — ששירו של יום הרביעי הוא המזמור שלפניו (מזמור צ"ד, "אל נקמות ה' גו'" עד "יצמיתם ה' אלקינו"), ואעפ"כ, ממשכיכם גם התחלת המזמור שלאחריו (מזמור צ"ה).

הפרשיות בשלח ויתרו — הכנה למתן-תורה:

פרשת בשלח — שבה מדובר אודות שלימות היציאה ממצרים (בקריעת ים סוף¹⁷), שהיא ההכנה למתן-תורה, כמ"ש¹⁸ "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה"¹⁹.

ופרשת יתרו — שנוסף על היותה הפרשה דמתן-תורה, מדובר בתחילתה (ועל שם זה נקראת הפרשה כולה) אודות הודאת יתרו (כתוצאה מזה ששמע השמועה ד"קריעת ים סוף ומלחמת עמלק"²⁰ שבפרשת בשלח) "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים וגו'"²¹, שהיתה ההכנה למתן-תורה²².

ויש לומר, שבפרטי הענינים שבפרשיות בשלח ויתרו ע"ד ההכנה למתן-תורה נכללת גם (וג"כ עיקר)

וענין נוסף בקביעות כזו (שהעשירי בשבט חל ביום הרביעי) — שהשלימות דיום ההילולא שנעשית ביום השבת שלאחריו (שבת שירה) כוללת גם השלימות היתירה דיום הט"ו בשבט (ביום שני¹¹) שהוא בג' הימים (שבת, יום ראשון ויום שני) שנחשבים (בכמה ענינים) למציאות אחת¹², שנוסף לכך שבו "קיימא סיהרא (דחודש שבט) באשלמותא"¹³, ה"ה גם "ראש¹⁴ השנה לאילן"¹⁵.

וע"פ הידוע¹⁶ ש"המועדים של כל השנה .. (גם) מועדי דרבנן .. בכולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן" — יש לבאר הקשר והשייכות דכהנ"ל לפרשת בשלח, פרשת שלאחריו, דיום ההילולא ודיום הש"ק שלאחריו, ולפרשת יתרו, פרשת השבוע דט"ו בשבט, שמתחילין לקרותה בתפלת מנחה דשבת פ' בשלח.

ב. ובהקדם הנקודה המשותפת דב'

(17) כש"וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים", ש"פלטן הים על שפתו כדי שלא יאמרו ישראל כשם שאנו עולים מצד זה כך הם עולין מצד אחר רחוק ממנו וירדפו אחרינו" (פרשתנו יד, ל ובפרש"י) — שעד אז היתה אימת מצרים עליהם (ראה לקו"ש חכ"ב ע' 34. וש"נ).

(18) שמות ג, יב ובפרש"י (משמור"ר פ"ג, ד).

(19) ובפרט ע"פ המבואר בדרושי חסידות שהענין דקרי"ס כשלעצמו (נוסף על השלימות דיצי"מ) הוא הכנה למתן-תורה — כי, בקרי"ס ה' החיבור דים ויבשה, עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא, שזוהי ההכנה להחיבור דעליונים ותחתונים במ"ת (ראה שער האמונה לאדהאמ"צ פי"ז ואילך. אה"ת פרשתנו ע' תיז ואילך. ועוד).

(20) ר"פ יתרו ובפרש"י.

(21) שם, יא.

(22) כדאיאת בוהר (ח"ב סו, ב. סח, א) כ"דין אסתלק ואתייקר קוב"ה עילא ותתא ולבתר יהיב אורייתא" (וראה אה"ת ר"פ יתרו. סה"מ עטר"ת ע' רצא ואילך. סה"מ תש"ט ס"ע 56 (הב') ואילך.

לקו"ש ח"א ע' 74 ואילך. ועוד).

(11) והתחלתו בערב ט"ו בשבט (שאינ אומרים תחנון במנחה) — ביום ראשון (מוצאי שבת), שנקרא "יום אחד", שבוה מודגשת השייכות ליום הש"ק שקביעותו ביום י"ג בחודש, בגימטריא "אחד".

(12) ראה פסחים שם. ועוד. ולהעיר גם מהדין (שו"ע אדה"ז א"ח סמ"ה ס"ג. ובכ"מ) שפחות משלושה כלבוד דמי.

(13) זהו ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

(14) ר"ה בתחלתה — כדעת ב"ה, שהלכה כמותם (ראה רמב"ם הל' תרומות פ"ה ה"א. ה"ל מע"ש פ"ה ה"ב).

(15) להעיר מהשייכות לבעל ההילולא, ששמו הראשון "יוסף", מלשון הוספה — שהו"ע הצמיחה דאילן (ראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' תיג. התועדויות תשמ"ח ח"ב 322 ואילך. תשמ"ט ח"ב ע' 261 ואילך).

(16) של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א).

ובפרשת יתרו — כמבואר בדרושי חסידות³² ש"יתרו", ע"ש ש"יתר פרשה אחת בתורה ואתה תחזה"²⁰, רומז על ההוספה (יתר) בתורה לעתיד לבוא ("תורה חדשה מאתי תצא") באופן של ראי' (תחזה)³³.

ולבין תוכן הענינים דשירת הים ומלחמת עמלק (והמשכס ב) הודאת יתרו ושייכותם להשלימות דמתן-תורה לעתיד לבוא — יש להקדים ולבאר מ"ש בהתחלת הפרשה "ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא ("אשר הוא קרוב"³⁴ וטוב לנחותם בדרך

ויש לומר, שענין זה מרומז בב' אופני הניקוד דתיבת "זכר" בצירי או בסגול*** ש"זכר" בצירי (ב' נקודות) רומז על (מחית עמלק שקדמה ל) שתי מקדשות (בית ראשון ובית שני), ו"זכר" בסגול (ג' נקודות) רומז על (מחית עמלק שקודמת ל) ביהמ"ק השלישי והמשולש***.

(32) סה"מ עטר"ת ותש"ט שבעה' 22.

(33) והטעם שנאמר "תחזה" בלשון תרגום (אף שלעתיד לבוא תהי' ראי' ממש) — "לפי שעכשיו הוא בבחי' התעלמות ועיקר הגילוי (באופן של ראי') יהי' לעתיד לבוא" (סה"מ עטר"ת ותש"ט שם).
(34) "כי ממצרים עד ירושלים דרך פלשתים אינו מרחק רב והוא כמו מהלך עשרה ימים בדרך הישרה" (ראב"ע ריש פרשתנו).

אדני' כוננו ידיך" (השלימות דביהמ"ק), כיון ש"ה' ימלוך לעולם ועד" (השלימות דמינוי מלך), ולאח"ז (בסיום הפרשה) "מחה אמחה את זכר עמלק" (השלימות דמחית עמלק).

(***) ומנהגו שקורין שניהם, אלא, שבפ' בשלח (ובפורים) מקדימים זכר בסגול ואח"כ זכר בצירי, ובפ' תצא מקדימים זכר בצירי ואח"כ זכר בסגול (ספר המנהגים חב"ד ע' 72. ויש"ג).

(****) וי"ל באופן אחר קצת (ובפורס בהקריאה דפרשת בשלח שמקדימים זכר בסגול לזכר בצירי) — שזכר בסגול (ג' נקודות) קאי על פרטי הדרגות דהמשכן, בית ראשון ובית שני, וזכר בצירי קאי על ב' האופנים הכלליים בהמקדש, מקדש שקיומו במשך זמן ואח"כ חרב, ומקדש נצחי (שיבנה בשתי ימים).

ההכנה להשלימות דמתן-תורה שתהי' לעתיד לבוא ("תורה חדשה מאתי תצא"²³) — כמרומז:

בפרשת בשלח — (א) בשירת הים (בקריעת ים סוף), שסיומה וחזרתה "מקדש"²⁴ אדני' כוננו ידיך", "בשתי ידים, ואימתי יבנה בשתי ידים כשה' ימלוך לעולם ועד"²⁵, לעתיד לבוא שכל המלוכה שלו", (ב) במלחמת עמלק (בסוף פרשת בשלח), שסיומה וחזרתה "מחה"²⁶ אמחה את זכר עמלק.. כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור"²⁷, "נשבע הקב"ה שאין שמו שלם"²⁸ ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק, שנאמר²⁹ האויב תמו חרבות לנצח, זה עמלק.. מהו אומר אחריו וה'³⁰ לעולם ישב, הרי השם שלם, כונן למשפט כסאו, הרי כסאו שלם"³¹;

(23) ישעי' נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

(24) טו, יז ובפרש"י.

(25) שם, יח.

(26) יז, יד-טז ובפרש"י.

(27) "מדרא דעלמא דין ומדרא דמשיחא ומדרא דעלמא דאתי" (תיב"ע).

(28) אע"פ ש"יה"ה הוא גם שם בפ"ע (רמב"ם הלי' יסוה"ת פ"ו ה"ד), וכמ"ש בשירת הים (טו, ב) "עזי וזמרת יה"ה".

(29) תהלים ט, ז.

(30) שם, ח.

(31) ויומתק יותר — שגם השלימות דבית המקדש ("מקדש אדני' כוננו ידיך") תלי' במחית עמלק, כמדוגש בה"ש"ש מצות (ש)נצטוו ישראל בכניסתן לארץ, למנות להם מלך.. ולהכרית זרעו של עמלק.. ולבנות בית הבחירה" (רמב"ם ריש הלכות מלכים — מסנהדרין כ, ב) שמוזה מובן, שע"י השלימות (דמנוי מלך* ו) הכרתת זרעו של עמלק, נעשית גם השלימות דבנין בית הבחירה***.

(* כולל ובעיקר — "ה' ימלוך לעולם ועד", "שכל המלוכה שלו".

(** ועפ"י י"ל הרמז בהמשך הכתובים: "מקדש

בארבעים שנה⁴³, לכך נאמר ולא נחם אלקים".

ובביאור הענין ש"י"א מסעות נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה" למעלות⁴⁴ — יש לומר:

בפירוש "אחד עשר יום מחורב" (י"א המסעות) איתא במדרש⁴⁵ שקאי על "מיוחד שבעשרה .. שהוא אחד שהוא ראש לכל הדברות, אנכי⁴⁶ ה' אלקיך", היינו ש"אחד עשר יום מחורב" מורה על בחי' אחד שלמעלה (מעשרת הדברות שניתנו ב) חורב, בחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן"⁴⁷, מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעשר ספירות⁴⁸.

43) ו"ל שעדיז גם בפרשתנו — שלאחרי "ולא נחם גוי ויסב גוי דרך המדבר", נאמר בהמשך הפרשה (טז, לה) "ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד בואם אל ארץ נושבת".

44) במפרשים לשמו"ר שם, ש"נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה" מפני "שקלקלו מעשיהם", כבספרי יל"ש ופרש"י שם. ולכאורה פירושו צ"ע, כי, בספרי יל"ש ופרש"י פירושו הפסוק "אחד עשר יום מחורב" שהוא מדברי התוכחות, משא"כ בשמו"ר מפרש הפסוק "ולא נחם אלקים גוי", שאין זה שייך לדברי התוכחות*. ויתירה מזה: מכללות הענין בשמו"ר שם, שלפני ולאחרי מאמר זה מפרש "ולא נחם אלקים גוי" במעלתן של ישראל, בניו של הקב"ה, שגם לאחרי שהקב"ה הוציאן ממצרים לא ה' מתנחם על זה שהמצרים שעברו אותם כו', עד שהשליכם לים, משמע, שגם בפירוש זה (ש"לא נחם" בי"א יום אלא במ' שנה) מודגשת מעלתן של ישראל.

45) שמו"ר פמ"ב, ח.

46) יתרו כ, ב.

47) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

48) יהל אור ע' מת. אוה"ת דברים ע' יט.

סה"מ עטר"ת ע' תקנב. תקפז.

ההוא³⁵, "דרך ישר ליכנס בארץ כנען"³⁶ .. ויסב אלקים את העם ודרך המדבר ים סוף", שלכן ה' צורך בקריעת ים סוף (ושירת הים), ובהמשך לזה מלחמת³⁷ עמלק³⁸, ובהמשך לשניהם ("קריעת ים סוף ומלחמת עמלק") הודאת יתרו, כדלקמן.

ג. על הפסוק "ולא נחם וגו'" — איתא במדרש³⁹: "ממצרים לארץ ישראל י"א מסעות, אלא נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה, שנאמר⁴⁰ אחד עשר יום מחורב⁴¹, ואח"כ ויהי⁴²

35) רמב"ן ריש פרשתנו. — ויש לומר, שגם לפירוש רש"י "כי קרוב הוא ונוח לשוב באותו הדרך למצרים", הסיבה שלכאורה ה' צריך לנחותם דרך ארץ פלשתים היא בגלל שוהי הדרך הישרה והקרובה לארץ ישראל*, אלא, שרש"י מדייק הלשון "כי קרוב הוא" (ולא "אף שקרוב הוא"), שכוונת הכתוב לפרש הטעם על זה ש"לא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים" (ולא הטעם על זה שלכאורה ה' צריך לנחותם דרך ארץ פלשתים), ולכן מפרש שהטעם הוא "כי קרוב הוא ונוח לשוב באותו הדרך למצרים".

36) רשב"ם יוש פרשתנו.

37) שבסוף פרשתנו (ובס"פ תצא), משא"כ "מלחמת וירד העמלקי והכנעני וגו'" (שבפרשת שלח (יד, מה)), שלע"י נאמר בהתחלת פרשתנו "ולא נחם גוי פן ינחם העם בראותם מלחמה גוי", כפירוש רש"י.

38) "משל לאמבטי רותחת .. הקירה לפני אחרים, אף כאן .. (כש)קרע הים לפניהם .. נפל פחדן על כל האומות .. בא עמלק .. הקירו כו'" (תנחומא תצא ט (בסופו)).

39) שמו"ר פרשתנו פ"כ, יג. וראה גם ספרי יל"ש ופרש"י דברים א, ב (וראה לקמן הערה 44).

40) דברים שם.

41) "מסע ליום, שמ"ש אחד עשר יום וגו' עד קדש ברנע, שבי"א יום היו מגיעים לקדש שהיא קצה גבול ארץ אדום קרוב לא"י" (פי' מהרו"ו).

42) שם, ג.

* ובואדי שאין כאן פולגותא במציאות.

(* וראה אוה"ת דברים ע' טז: "המדבר ד' ע' בשלח הנ"ל .. אין זה מכלל התוכחות שהרי פ' זה ע"ד הפסוק ולא נחם אלקים כו' דרך קרובה כי קרוב הוא. כ"א דרך המדבר שאף שזהו דרך רחוקה יותר עכ"ז כן דוקא יאות".

זה ("בשלח פרעה את העם") הוא הטעם להמשך הכתוב "ולא נחם אלקים גו' ויסב גו' דרך המדבר גו'", במשך ארבעים שנה — כדי שבחי פרעה דקדושה תומשך בפנימיות.

ומרומז גם בשירת דבורה שבהפטרה — "בפרוע פרעות בישראל גו' ותשקוט הארץ ארבעים שנה"⁵⁷ — שהגילוי היותר נעלה ד"בפרוע פרעות" ("דאתפריעו ואתגליין מני כל נהוריין") נמשך "בישראל" ועל ידם גם ב"הארץ" באופן ד"ותשקוט" (בהתיישבות ובפנימיות) ע"י העבודה במשך "ארבעים שנה".

ד. ובפרטיות יותר ה"ז קשור עם (ונעשה ע"י) פרטי הענינים שבפרשה, ומהם — הליכת בני' במדבר ("ויסב גו' דרך המדבר") בכל פרטי מ"ב המסעות שהיו במשך הארבעים שנה ("עד בואם אל ארץ נושבת"⁵⁸), החל מהמסעות שבפרשתנו — "ויסעו מסוכות ויחנו באתם בקצה המדבר"⁵⁹, ובפרט לאחרי קרי"ס, "ויסע גו' ויצאו אל מדבר שור גו'"⁶⁰, "ויסעו גו' ויבואו גו' אל מדבר סין"⁶¹, "ויסעו גו' ממדבר סין למסעיהם וגו'"⁶²:

ידוע⁶³ שתכלית הכוונה בהליכת בני' במדבר היא כדי לברר ניצוצות הקדושה שנפלו ב"מדבר העמים"⁶⁴,

ויש לומר, שכוונת הקב"ה בכך ש"לא נחם גו' ויסב גו' דרך המדבר" י"א מסעות .. נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", היא, שבחינת "אחד עשר" ("אנת הוא חד ולא בחושבן", שלמעלה מעשר ספירות ועשרת הדברות) תומשך ותתגלה בפנימיות ע"י ההליכה במדבר במשך ארבעים שנה ("בן ארבעים לבניה"⁴⁹), שבהם "נתן⁵⁰ ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע", "שאינ אדם עומד על סוף דעתו של רבו וחכמת משנתו"⁵¹ עד ארבעים שנה"⁵², שאז יהי' הגילוי דבחי' "אחד עשר"⁵³, ולא עוד אלא שימשיכו ויגלו בחי' "אחד עשר" גם בארץ הלזו הגשמית, שעיי"ז תהי' הכניסה לארץ ישראל⁵⁴ בשלימות.

ולהוסיף, שענין זה מרומז גם בהתחלת הפרשה: "ויהי בשלח פרעה את העם" — שרומז על פרעה דקדושה, בחי' "חמישית לפרעה"⁵⁵, "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהוריין"⁵⁶ (בחי' שלמעלה מד' אותיות שם הוי', ע"ד "אנת הוא חד"). וענין

(49) אבות ספ"ה.

(50) תבוא כט, ג ופרש"י שם, ו (מע"ז ה, ריש

ע"ב).

(51) "עומק ופנימיות חכמתו כמו שהוא לעצמו" (סה"מ שם ע' תקנז).

(52) ומטעם זה ה' משה בהר ארבעים יום — כי יום שלמעלה חשוב כשנה (אוה"ת שם ע' יח).

(53) ומרומז גם בהמשך הכתוב — "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש", שלאחרי

"ארבעים שנה" נמשכת ומתגלה בחי' "עשתי עשר".

(54) להעיר (ע"ד הרמז) שארץ ישראל ר"ת א"י ("יא) — "אחד עשר", א' שמספרו אחד, ואח"כ

י' שמספרו עשר.

(55) ויגש מז, כד.

(56) זח"א רי, א. וראה בארוכה לעיל ע' 136

ואילך.

(57) ס' שופטים ה, בלא.

(58) פרשתנו טז, לה.

(59) יג, כ.

(60) טו, כב.

(61) טז, א.

(62) יז, א.

(63) ראה לקו"ת מסעי פח, ג ואילך. ובכ"מ.

(64) יחזקאל כ, לה.

"אחד עשר" בישראל (המשכת המקיף בפנימיות, שההמשכה היא למקום הראוי דוקא⁶²), ועי"ז ניתוסף אצלם עילוי גדול יותר לגבי עבודתם בעניני התומ"צ, עשרת הדברות הקשורים עם עשר ספירות, שלמות הקדושה במדידה והגבלה⁶⁸.

ויש להוסיף ביאור בהחילוק שבין י"א מסעות" (י"א יום) לההליכה במדבר (מ"ב מסעות) במשך ארבעים שנה⁶⁹ — שאילו הי' הקב"ה מוליכם בי"א מסעות (בי"א יום) הי' הבירור (רק) ע"י המשכת וגילוי אור עליון (בחי' אחד עשר) מלמעלה למטה, שאינו פועל כ"כ במציאות התחתון, ולכן "נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", שע"י הי' הבירור (גם) ע"י עבודתם של ישראל בדרך מלמטה למעלה, שהפעולה בהתחתון היא בשלימותה; וביחד עם זה, ישנו גם העילוי דהמשכת וגילוי אור עליון, בחי' "אחד עשר", מלמעלה למטה (שאי אפשר להגיע אליו ע"י העבודה מלמטה למעלה שהיא במדידה והגבלה) — י"א מסעות .. נשאם

ששרשם מדרגא נעלית ביותר (עולם התהו שלמעלה מעולם התיקון), ועי"ז שישראל מבררים ניצוצות הקדושה ומעלים אותם לשרשם ומקורם, נמשכת ומתגלה אצלם דרגא נעלית זו.

והענין בזה — שניצוצות הקדושה שנפלו ב"מדבר העמים" שרשם מבחי' "אחד עשר" שלמעלה מהשתלשלות, בחי' המקיף שממנו נעשית היניקה די"א כתרין דלעו"ז⁶⁵, כמרומו בלשון הכתוב "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר", "אחד עשר יום" הם "דרך להר שעיר"⁶⁶ (ח"ו), וע"י עבודתם של ישראל בבירור הניצוצות והעלאתם לשרשם ומקורם בבחי' "אחד עשר" דקדושה⁶⁷, נמשכת ומתגלה בחי'

65) "י"א יום הם י"א ניצוצות שהם בק"ג, כי בקדושה עשר ולא אחד עשר, אבל בקליפה כל המוסף גורע הם י"א" * (פנ"י ר"פ דברים — הובא באוה"ת שם ע' יו. וש"נ).

66) ראה שמור"ר פמ"ב, ז: "אמר ר' שמעון בן יוחאי י"א יום היו עם הקב"ה וכ"ט יום היו מתחשבים היאך לעשות את העגל, כמ"ש אחד עשר יום מחורב, ואח"כ באו לדרכי עשו, דרך הר שעיר. ור"א בן יעקב אומר כ"ט יום היו עם הקב"ה ור"א יום היו מתחשבין היאך לעשות את העגל, כמ"ש אחד עשר יום דרך הר שעיר, שעשו מעשה שעיר" — הובא ונתבאר באוה"ת וסה"מ עטר"ת שם**.

67) וכן "שעיר" דקדושה — שערות דקדושה "עתיק יומין .. שער רישי' כעמר נקא", י"ג תיקוני דיקנא.

(* להעיר שאלופי עשו מספרם י"א (90) הלקוטסים להארז"ל פ' וישלח. ועוד).

(**) ולהעיר, שבאוה"ת מביא ב' הדעות שבמדרש, ובסה"מ עטר"ת מביא רק דעת רב"א. ואולי י"ל הטעם, שבאוה"ת מדובר גם אודות היניקה די"א דלעו"ז מי"א דקדושה, כמרומו בדעת רשב"י שיי"א יום היו עם הקב"ה ואח"כ באו כו". ובסה"מ עטר"ת מדובר (בעיקר) אודות הקלקול די"א דלעו"ז, כמרומו בדעת רב"י שיי"א יום היו מתחשבים היאך לעשות את העגל".

68) ראה אוה"ת פרשתנו (ע' שסג ואילך) בביאור מארז"ל על הפסוק "ופרעה הקריב", שהקריב לבן של ישראל לאביהם שבשמים" (ראה תנחומא פרשתנו ח. שמור"ר פכ"א, ה) — שהקריב אותם לבחי' "החמישית לפרעה", "אנת הוא חד ולא בחושבן", עיי"ש.

69) ראה גם אוה"ת וסה"מ עטר"ת שם. אלא ששם מבואר (בעיקר) מעלת הבירור בדרך מלמעלה למטה, וכיון שקלקלו הי' צ"ל הבירור בדרך מלמטה למעלה, וכאן מבואר גם מעלת הבירור בדרך מלמטה למעלה, בהתאם להאמור שבכאמר המדרש כאן מודגשת המעלה שבהליכה במדבר ארבעים שנה.

הנפש שנחלקים ל"הנסתרות (י"ה) והנגלות" (ו"ה נגלות)⁷⁴.

ועד"ז בנוגע להודאת יתרו וביאתו למשה (בהתחלת פרשת יתרו) — שהגיור דיתרו⁷⁵ הו"ע בירור ניצוצות הקדושה שנפלו למטה⁷⁶, ששרשם בבחי' י"א דקדושה, וע"י בירורם והעלאתם לשרשם ומקורם נעשה הוספה ויתרון אצל ישראל, שזהו"ע "יתר פרשה אחת בתורה", שרומז על ההוספה דבחי' "אחד עשר יום מחורב", שלמעלה מעשרת הדברות שניתנו מחורב⁷⁷.

ה. עפ"ז יש לבאר שפרטי הענינים שבפרשיות בשלח ויתרו הם הכנה להשלימות דמתן תורה לעתיד לבוא: ידוע³² שמתן-תורה הו"ע חד-פעמי, כיון שבו ניתנו (לא רק כל עניני התורה שמתחדשים ע"י תלמיד ותיק, אלא) גם עניני התורה שיתגלו לעתיד לבוא ע"י הקב"ה. ואעפ"כ נאמר "תורה חדשה מאתי תצא", חידוש ממש, כיון שבמתן תורה היו ענינים אלו בתכלית ההעלם לגמרי, עד כדי כך, שהתגלותם היא חידוש ממש.

ומהביאורים בזה — שבמתן-תורה ניתנו בגלוי עשרת הדברות, כנגד עשרה מאמרות ועשר ספירות, דרגת

הקב"ה דרך המדבר מ' שנה⁷⁰ — שהבירור בדרך מלמטה למעלה (בארבעים שנה) חדור ונעשה בכח הגילוי דבחי' אחד עשר מלמעלה למטה⁷¹ (חיבור ב' המעלות דמלמעלה למטה ומלמטה למעלה גם יחד).

ועד"ז בנוגע למלחמת עמלק שבסיום הפרשה — "כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק גוי", "אין השם שלם כו' עד שימחה שמו של עמלק" — ש"עמלק" הוא מזרעו של עשו (שעיר), בחי' י"א דלעו"ז ("אחד עשר יום גוי הר שעיר"), וע"י (בירור⁷² ו)מחיית עמלק [מחה אמחה" (ע"י הקב"ה) ו"תמחה" (ע"י ישראל), ר"ת אמת⁷³, אמחה מחה תמחה], נמשכת ומתגלה בישראל בחי' י"א דקדושה, שזהו"ע ד"השם שלם", לא רק י"ה ("כי יד על כס י"ה"), אלא גם ו"ה, בגמטריא י"א, שרומז על המשכת וגילוי בחי' "אחד עשר" בכל פרטי עניני העבודה שמצד עשר כחות

(70) ויומקת יתרו — שמי' שנה שנתעכבו ישראל במדבר הם כנגד "ויחי עשו בן ארבעים שנה" (אוה"ת וישלח (כרך ה') תתעג, א), שבהם נעשה הבירור ד"א דלעו"ז.

(71) כי, בהבירור בדרך מלמטה למעלה "אינו נכלל עדיין בקדושה ממש להיות בבחי' אלקות (ובדואי לא בבחי' האלקות ד"אנת הוא חד"), וצ"ל בירור שני כו" (סה"מ עטר"ת שם).

(72) להעיר ממארו"ל ש"מבני בניו של המן למדו תורה כו" (גיטין נו, ב. ויש"ג).

(73) להעיר מירושלמי ריש סנהדרין: "אמת .. אל"ף ריש' דאלפא ביתא מ"ם באמצעיתא תי"ו בסופה, לומר אני ה' ראשון גוי ומבלעדי אין אלקים" — גילוי דרגא נעלית ביותר שנמשכת וחודרת עד למטה מטה ("בריה התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה"), שמצדה אין נתינת מקום ללעו"ז (ע"י בירורה והעלאתה לקדושה, או ע"י ביטול מציאותה).

(74) ראה תניא אגה"ת ספ"ד. לקו"ת פקודי ג, ב ואילך. ראה כט, א ואילך. ובכ"מ.

(75) כולל גם "וילך לו אל ארצו", לגייר בני משפחתו" (יתרו יח, כו ובפרש"י). — ויש לומר, שבלשון הכתוב "וילך לו אל ארצו" מרומז גם ה"גיור" ד"ארצו" ממש ע"י עבודת הבירורים.

(76) ע"ד הפירוש במארו"ל "לא הגלה כו' שיתוספו עליהם גרים", כדלקמן ס"ה.

(77) ראה אוה"ת יתרו ריש ע' תרלד.

הקדושה, כידוע הפירוש במאז"ל⁸² "לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים", שהו"ע בירור והעלאת ניצוצות הקדושה⁸³, ועד לגמר ושלימות הביורור כשיקויים היעוד⁸⁴ "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", שזהו"ע "מחה אמחה את זכר עמלק"⁸⁵.

ומזה באים תיכף להשלימות דמתן-תורה באופן ש"תורה חדשה מאתי תצא", וכן להשלימות דהכניסה לארץ טובה ורחבה בגאולה האמיתית והשלימה⁸⁶ — ארץ עשר אומות, כיון שנוסף על ארץ שבע אומות (בירור ז' מדות דתוהו⁸⁷) יהי גם הכיבוש דג' הארצות דקיני קניזי וקדמוני⁸⁷ (בירור כח"ב דתוהו⁸²), ועד שעתידה ארץ

האלקות שיש לה ערך ושייכות לעולם (כמודגש בנגלה דתורה, הלכות בנוגע להנהגת האדם בעולם), ואילו דרגת האלקות שאין לה ערך ושייכות לעולם לא באה בגילוי אלא בהעלם; ולעתיד לבוא תתגלה בתורה דרגת האלקות שבאין-ערוך לגמרי לעולם (כמודגש בפנימיות התורה "סוד טעמי" ומסתר צפונותי⁷⁸), ידיעת אלקות), ועד להגילוי דמהותו ועצמותו ית' ממש — כדיוק הלשון "תורה חדשה מאתי תצא", "מאתי" דייקא, וכמ"ש⁷⁹ "כי כולם ידעו אותי" — בחי' "אחד עשר יום (שלמעלה מעשה"ד שניתנו) מחורב", "אנת הוא חד ולא בחושבן".

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בהכנה למתן-תורה (שצריכה להיות גם מעין ודוגמת השלימות דלעתיד לבוא שניתנה בהעלם במתן-תורה) — בהמסעות במדבר, במלחמת עמלק ובהודאת יתרו, שתוכנם הוא בירור והעלאת ניצוצות הקדושה לשרשם ומקורם בבחי' "אחד עשר", כנ"ל.

אלא, שאז היתה רק התחלת ההכנה להשלימות דמתן-תורה דלעתיד לבוא, ועיקרה ושלימותה היא ע"י "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸⁰ ב"מדבר העמים" (כידוע שכל זמן משך הגלות נרמז במ"ב המסעות שבמדבר⁸¹), לברר ולהעלות ניצוצות

(82) פסחים פז, ב. וראה אוה"ת פרשתנו ע' עתר ואילך.

(83) ראה תו"א בראשית ו, א. שם ר"פ לך לך. אוה"ת שם. ועוד.

(84) זכרי' יג, ב.

(85) וכיון ש"ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד", הרי, ע"י ביטול ומחיית עמלק מתבטל "רוח הטומאה" לגמרי.

(86) להעיר שגם הגאולה קשורה עם מספר ארבעים (ע"ד הארבעים שנה שהיו בני" במדבר העמים) — "למרבח המשרה", מ"ם סתומה באמצע התיבה, שרומז על סתימת פריצת הגלות, "חומות ירושלים אשר הנן פרוצים", מ"ם פתוחה בסוף התיבה (ראה ספר הערכים — חב"ד מערכת אותיות התורה אות מ"ם (ב) ס"ע רב ואילך. וש"נ). (87) שהובטחו לאברהם בכרית בין הבתרים, "עשר אומות יש כאן, ולא נתן להם אלא שבעה

(* ויתרה מזה — שמהפכים הפירצה למעמד ומצב ד"פרוות תשב ירושלים" (זכרי' ב, ח). ולהעיר מהשייכות להפסרה דפרשתנו: "צדקת פרזונו בישראל" (שופטים ה, יא) — "שהוא גילוי בחי' פרזונו, לשון פרוות תשב ירושלים .. ע"י שפיון לבין האומות שעי"ז מלקטים הניצוצים דתהו שהם מבחי' פרוות כו" (אוה"ת פרשתנו ע' שטד).

(78) פרש"י שה"ש א, ב.

(79) ירמ' לא, לג.

(80) תניא רפ"ז.

(81) ססימם והותמם ב"ירדן ירחו", בחי' "הירחי ביראת ה'" שנאמר במשיח צדקנו "דמורח ודאין" (סנהדרין צג, ב. לקו"ת שבעה ע"ב).

שע"י עבודת הביורורים שבמדבר העמים — נמצא, שב"שבת שירה" (שכולל כל העליות שע"י שיר) נכללים כל העליות שנעשים ע"י מ"ב המסעות שבמדבר העמים, כללות מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות.

ולאחרי גמר עבודת הביורורים בכל פרטי העליות דמ"ב המסעות שבמדבר העמים שכוללים ב"שבת שירה" — באים ל"שיר חדש" דלעתיד לבוא⁹⁵:

איתא במכילתא⁹⁶ "עשר שירות הן⁹⁷ הראשונה שנאמרה במצרים .. השני' על הים, שנאמר אז ישיר משה .. הששית שאמרה דבורה וברק בן אבינועם .. העשירית לעתיד לבוא, שנאמר שירו לה' שיר חדש .. כל השירות כולן קרואות בלשון נקבה, כשם שהנקבה יולדת כך התשועות שעברו הי' אחריהם שעבוד, אבל התשועה העתידה להיות אין אחרי' שעבוד לכך קראוה בלשון זכר"⁹⁸.

החילוק שבין מ"ט ימים דספה"ע (ז' מדות שכל א' כלול מזו') למ"ב המסעות (ו' פעמים ז') — ש"מלמעלה למטה הם מ"ט .. שממשיכים מקיפים מלמעלה למטה לכל הז' מדות .. בחי' מלכות .. משא"כ המסעות שהם מלחטה למעלה אינם כ"א ששה לבד בכל מדה כו"י. עיי"ש.

95 להעיר ששירת הים נאמרה בלשון עתיד — "אז ישיר", "לעתיד לבוא" (טו, א ובמכילתא עה"פ), שרומז על השיר לעתיד לבוא*.

96 שם. וראה גם יל"ש יהושע רמז כ. 97 ראה גם נתחומא פרשתנו יו"ד. תרגום שה"ש בתחלתו.

98 וראה גם שמו"ר (פרשתנו) פכ"ג, יא. תוד"ה ה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב.

(* נוסף לכך ש"מכאן לתחיית המתים מן התורה" (מנהדרין) צא, טע"ב. הובא במכילתא ופרש"י עה"פ).

ישראל שתתפשט בכל הארצות⁸⁸, שכל העולם יהי' בבחי' "ארץ ישראל", דירה לו ית' בתחתונים⁸⁹, בדוגמת הדירה שבה מתגלה עצמותו של הדר בהדירה⁹⁰, גילוי העצמות, "אנת הוא חד".

ו. ויש להוסיף, שהאמור לעיל מודגש גם בהשם דש"ק זה ע"ש שירת הים — שבת שירה:

ב"שבת שירה" נכללים כל עניני עליות שנעשים ע"י שיר, "כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר" (כנ"ל ס"א).

וע"פ הידוע⁹¹ שכל העליות נכללים בשם מ"ב ד"אנא בכח" (שיש בו מ"ב תיבות)⁹², "ועד"ז היו כל המ"ב מסעות שהם כנגד שם מ"ב הוא בחי' עלי' ממדרגה למדרגה כו"⁹³, מ"ב עליות⁹⁴

גוים, והשלשה .. עתידים להיות ירושה לעתיד" (פרש"י לך לך טו, יט — מבי"ר ספמ"ד).

וראה במדב"ר פי"ד, א: "שלשה אומות אסר הקב"ה לישראל לכשנכנסו לארץ לירש את ארצם .. ארץ פלשתים מנין דכתיב ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים .. ולעתיד לבוא עתיד הקב"ה להתיר שלשתן לישראל, שנאמר ועפו בכתף פלשתים ימה" (ראה אוה"ת פרשתנו ע' סז).

88 ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ורי"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג. לקר"ת מסעי פט, ב. 89 ראה נתחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

90 ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא. וש"נ. 91 אוה"ת דרושי שבועות ע' קלח. סה"מ תרס"ד ע' קפ. ועוד.

92 שלכן אומרים "אנא בכח" בכל זמן של עלי' מלמטה למעלה, כמו בק"ש על המטה, שאז נעשית העלי' דעבודת כל היום, ובקבלת שבת, שאז נעשית העלי' דעבודת כל השבוע (אוה"ת וסה"מ שם).

93 תו"א פרשתנו סב, רע"ג.

94 ראה לקר"ת מסעי (פט, א ואל"ך) ביאור

— כפירוש המהרש"א¹⁰⁵ ש"עשר שירות היו בעולם וזו למעלה מזו וזו למעלה מכולם (כמ"ש בתרגום), וכיון שכולם קדש הרי העשירי שהוא קודש בכל מקום למעלה מכולם הכא נמי קדש קדשים" — שהשייכות ד"שיר השירים" (שנאמר בזמן הזה) לשיר העשירי דלעתיד לבוא, היא, לפי שבו נעשית השלימות דכל השירים שבזמן הזה (כל העליות מלמטה למעלה) כפי שמתקשרים ומתחברים עם השיר חדש דלעתיד לבוא¹⁰⁶ (שנרגשת גם הדביקות וההתכללות בהעליון), ועי"ז באים לשיר חדש לשון זכר דלעתיד לבוא עצמו¹⁰⁷ שהוא למעלה מכל העשרה שירות¹⁰⁸ — שיר שכל ענינו הוא הדביקות וההתכללות עם מהותו ועצמותו ית¹⁰⁹, בחי' "אחד עשר", "אנת הוא חד ולא בחושבן".

סוד טעמי ומסתר צפונותי" (פרש"י עה"פ), גילוי דטעמי תורה לעתיד לבוא, "תורה חדשה מאתי תצא", שאז יהיו הנישואין דהקב"ה וכנס"י ("לימות המשיח יהיו נישואין" (שמור"ד ספ"ט)), וזהו התוכן ד"שיר השירים".

104) ידיים ספ"ג.

105) בחדא"ג ידיים שם.

106) ראה אוה"ת שה"ש ע' ג ואילך. ושם, שהו"ע העלי' דבחי' החכמה לבחי' הכתר הנק' קדש קדשים.

107) כי, "שיר השירים הם שיר נוקבא ושיר דדכורא שעי' אתעדל"ת .. ושיר דלעת"ל זהו מבחי' שיר חדש שלמעלה מאתעדל"ת" (אוה"ת שם).

108) ההעלאה מבחי' כתר לאו"ס ב"ה הוא למעלה גם מקרה"ק (אוה"ת שם).

109) להעיר מהשייכות לבחי' פלשתים דקדושה — "התגלות השמחה בדביקות ה' בפילוש ובגילוי ובהתרחבות לאין קץ", "השמחה בה' מצד מהו"ע בלי שום מבוקש" (מדרגת הצדיקים) — שתהי' (אצל כל בני"ק) רק לאחריו גמר עבודת הביוררים, לעתיד לבוא, שאז תהי'

ומהחילוקים שביניהם⁹⁹ — שבשירה בלשון נקבה נרגשת בעיקר העלי' מלמטה למעלה, שהמקבל מצ"ע (נקבה) משתוקק ומתגעגע לצאת ממדרגתו ולהכלל בדרגא נעלית יותר, משא"כ בשיר בלשון זכר נרגשת בעיקר השפעת וגילוי אור העליון מלמעלה למטה, שעל ידו נעשית הדביקות והתכללות בהעליון¹⁰⁰. כלומר, עם היותו "שיר" שענינו עלי' מלמטה למעלה, ה"ז באופן שנרגש בו (לא כ"כ הגעגועים, אלא בעיקר) הדביקות וההתכללות בהגילוי דהעליון, ועי"ז יש בו ב' המעלות דמלמטלמ"ע ומלמעלה למטה גם יחד.

ויש לומר, ש"בשבת שירה" (הקשורה גם עם "העשירית .. שיר חדש .. בלשון זכר") ישנה השלימות דכל השירות באופן של עלי' מלמטה למעלה, ונוסף לזה נרגשת הדביקות וההתכללות מצד הגילוי שלמעלה מעשר — בחי' "אחד עשר", "אנת הוא חד ולא בחושבן" (ע"ד י"א¹⁰¹ מסעות .. נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", כנ"ל ס"ד).

ויש לקשר זה עם הענין ד"שיר¹⁰²

השירים¹⁰³ שהוא "קדש קדשים"¹⁰⁴

99) ראה גם סידור (עם דא"ח) סו, ב ואילך. אוה"ת שה"ש ע' ג. המשך תער"ב ח"ב ע' א' אקבה. ועוד.

100) משא"כ בהעלי' מלמטה למעלה אינו נכלל עדיין בהעליון ממש (כנ"ל הערה 71).

101) ולחידודי להעיר (ע"ד הרמז) ש"אז שיר" ר"ת (א"י) י"א (ראה לעיל הערה 54).

102) להעיר שבכמה ק"ק בישראל נוהגים לומר שיר השירים לפני קבלת שבת.

103) והמשך הכתוב "ישקני מנשיקות פיהו", מובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם

וההוספה דאחד עשר יום לגבי כללות חודש האחד עשר — (א) שבחי' אחד עשר היא באופן של "יום" ("אחד עשר יום") ע"ש האור וגילוי (כמ"ש¹¹⁷ "ויקרא אלקים לאור יום"), (ב) החילוק שבין חודש ליום הוא שחודש קשור עם מהלך הלבנה, ויום¹¹⁸ קשור עם מהלך החמה, ומזה מובן שחודש האחד עשר מורה על בחי' אחד עשר כפי שנמשך ומתגלה אל המקבל (לבנה), ויום האחד עשר מורה על בחי' אחד עשר כפי שהוא אצל המשפיע (חמה), אחד עשר בטהרתו.

ומיום אחד עשר (בחודש אחד עשר) באים ליום אצ"ד (בגימטריא י"ג)¹¹⁹, ובהדגשה בקביעות שנה זו שיום ה"ג בחודש חל ביום הש"ק, שממנו באים תיכף ליום ראשון בשבוע, "יום אצ"ד", "שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"¹²⁰ — שמורה על הגילוי דבחי' "אנת הוא דד" גם בעולם ("יחיד בעולמו")¹²¹.

ובימי החודש — יום י"ד, שממנו

ז. ע"פ האמור לעיל יש לבאר גם הקשר והשייכות דפרשיות בשלח ויתרו לתוכן הזמן שבו קורין פרשיות אלו — בסמיכות להעשירי בשבט:

חודש שבט הוא חודש האחד עשר (להתחלת מנין החדשים מניסן) — "עשתי עשר חודש הוא חודש שבט"¹¹⁰ — ששייך במיוחד להגאולה האמיתית והשלימה¹¹¹ שאז יהי' הגילוי דבחי' "אחד עשר", "אנת הוא חד", שלכן, מחודש שבט באים לחודש אדר, שבו היתה הגאולה דפורים, גאולה במעמד ומצב ד"אכתי¹¹² עבדי אשורוש אנן"¹¹³, ו"מיסמך גאולה לגאולה", "פורים לפסח"¹¹⁴, בחודש ניסן "שבו נגאלו ישראל ממצרים ובו עתידין ליגאל, שנאמר¹¹⁵ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹¹⁶.

ובחודש שבט (חודש עשתי עשר) עצמו באים מיום העשירי ליום אחד עשר ("אחד עשר יום מחורב") — אחד עשר שבאחד עשר.

ויש להוסיף בביאור העילוי

(117) בראשית א, ה.

(118) גם ימי החודש, שהרי חילוק הימים יום וליילה) נעשה ע"י מהלך החמה.

(119) לאחרי ההקדמה ביום ה"ב — יום ה"ב בחודש ה"א, שרומז על הגילוי דבחי' אחד עשר בכל י"ב השבטים (י"ב שבט).

(120) בראשית שם ובפרש"י (מכ"ר פ"ג, ח).

(121) ולהעיר, שהבריאה הפרטית דיום זה היא בריאת האור, "ויאמר אלקים יהי אור" — דיש לומר, ש"ויאמר אלקים" (שמורה על העולם) קאי על דרגא הכי נעלית שלמעלה מכללות ענין האור (גילוי), ולמעלה גם מ"מאור" (שורש ומקור האור) — שלכן נקרא "אלקים" (העולם) שמורה על העולם שלמעלה מגילוי (העולם העצמי). והחידוש הוא שגם בחי' זו ("אלקים") באה ונמשכת באופן של אור וגילוי — "ויאמר אלקים יהי אור".

השמחה בתכלית השלימות, כמ"ש "אז ימלא שחוק פיננו", "וע"כ יותן להם ארץ פלשתים שהוא השמחה באלקות בפילוש כו'" ("אזה"ת פרשתנו ע' שסז ואילך).

(110) זכרי' א, ז.

(111) כמרומו גם בהשם "שבט" — ע"ש "שבט מלוכה" דמלכות בית דוד (ראה לעיל ע' 118).

(112) מגילה יד, א.

(113) ויתירה מזה — שפורים לא יבטל גם בימות המשיח, שנאמר (אסתר ט, כח) "וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם" (רמב"ם סוף הל' מגילה).

(114) שם ו, סע"ב ובפרש"י.

(115) מיכה ז, טו.

(116) ר"ה יא, רע"א. שמו"ר פט"ו, יא.

העשירי ויום אחד עשר בחודש אחד
עשר בדורנו זה, ובפרט בשנה זו:

יום העשירי בחודש האחד עשר
בדורנו זה הוא יום ההילולא של כ"ק
מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבו
נעשית העלי' ד"כל מעשיו ותורתו
ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו"¹³⁰
לדרגא נעלית יותר, ועד לעילוי
שבאי"ן-ערוך, החל מהעלי' של נשיא
דורנו (בעל ההילולא), ועל ידו גם
העלי' דכל הדור ("בתר רישא גופא
אזיל"¹³¹) כמודגש בהמשך הימים,
שמיום העשירי (יום ההילולא) באים
ליום האחד עשר¹³² לחודש האחד עשר.

וענין זה מודגש ביותר בהקביעות
שהעשירי בשבט חל ביום הרביעי
שבו נתלו¹³³ המאורות, "שני המאורות
הגדולים" — שבוה מרומז תוכן העלי'
שנעשית לאחרי ההסתלקות ביום הי"א
לחודש הי"א, שנוסף על השלימות
די"א מצד החודש (לבנה, מאור הקטן)
נעשית גם השלימות די"א מצד היום
(חמה, מאור הגדול)¹³⁴, אחד עשר
בטהרתו (כנ"ל ס"ז).

באים תיכף ליום ט"ו שרומז על מ"ש
בסיום פרשתנו "כי יד (י"ד) על כס
י"ה" (ט"ו), שהו"ע בירור ומחית
עמלק כדי שיהי' "השם שלם" גם ו"ה
(י"א), בחי' אחד עשר (כנ"ל ס"ד).

ומעלה יתירה בט"ו בשבט שהוא
"ראש השנה לאילן", "לענין מעשר"¹²²
בארץ ישראל, וכמודגש במנהג
ישראל¹²³ לאכול בט"ו בשבט פירות
(ובפרט פירות) שנשתבחה בהם ארץ
ישראל¹²⁴ "ארץ חטה ושעורה וגפן
ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"¹²⁵
— שתכלית השלימות בזה תהי'
בהכניסה לארץ לעתיד לבוא, הן בנוגע
לפירות כפשוטם¹²⁶ (כולל ובמיוחד
הפירות שבאה"ק ושכביהמ"ק¹²⁷), והן
(ובעיקר) בנוגע לתוכן ענין הפירות
בתורה, שמורה על התענוג שבתורה
טעמי תורה פנימיות התורה (כמודגש
במיוחד ב"דבש"¹²⁸ שרומז על פנימיות
התורה¹²⁹), שעיקר התגלותה ב"תורה
חדשה מאתי תצא" לעתיד לבוא.

ה. וכל זה מודגש ביותר ביום

(122) "שאינ מעשרין פירות האילן שחנטו
קודם שבט על שחנטו לאחר שבט" (פרש"י ורע"ב
ריש ר"ה. רמב"ם שבעה ערה 14).

(123) מג"א אור"ח סקל"א סקט"ו. השלמה
לשו"ע אדה"ז שם ס"ח.

(124) ראה לעיל הערה 54.

(125) עקב ח, ת.

(126) ראה כתובות בסופה.

(127) ראה התוערויות תש"נ ח"ב ע' 263. וש"נ.

(128) ולהעיר, שכיון שכל הסמוך לארץ השני
חשוב מן המאוחר מארץ הראשון, הרי "התמרים
(דבש תמרים) קודמים לענבים (אף שגפן הוא
הראשון מחמשת מיני הפירות), שהתמרים שני
לארץ והענבים שלישי לארץ" (רמב"ם הל' ברכות
פ"ח הי"ג).

(129) ראה תגיגה יג, א. רמב"ם הל' יסוה"ת

ספ"ב.

(130) תניא אגה"ק סו"ך וביאורה.

(131) עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.

(132) ולהעיר, שגם העליות דיום ההילולא ע"י

אמירת קדיש) קשורות עם אחד עשר — י"א
אותיות ד"יתגדל ויתקדש" (ראה בארוכה שער
הכוונות ענין הקדיש. פע"ח שער הקדישים פ"ד).

(133) נוסף על "נטלו" (בטי"ת) מצד
ההסתלקות, גם "נתלו" (בתי"ו) — נוסף על
פשטות הדבר — מצד העלי' היתירה שנעשית
לאחרי וע"י ההסתלקות.

(134) להעיר מהשייכות ד"ביום עשתי עשר יום
(לחודש הגאולה*) נשיא לבני אשר" לחודש הי"א

(* ובשנת העיבור — לאחר ג' חדשים, צדי"ק
יום, ובהדגשה יתירה בשנה זו — שנת הצדי"ק.

שיושבים ועוסקים בתורה" (138) והליכה בדרכיו ואורחותיו בהפצת התורה והמעיינות חוצה, כולל ובמיוחד המשך ההתוועדויות דיום ההילולא, מתוך שמחה ושירה, כההוראה והנתינת-כח דיום השבת שבו נעשית השלימות דיום ההילולא — שבת שירה.

והוראה נוספת וג"כ עיקרית בענין השירה בנוגע לעבודת התפלה (שנקראת גם בלשון רינה" (שירה)) באופן של שירה (כידוע שרבינו הזקן הי' מתפלל בקול ושירה) — שנוסף על השירה הקשורה עם העלי' מלמטה למעלה, צ"ל עכשיו (לאחרי גמר כל העליות) השירה שמצד הדביקות וההתכללות בהעליון, כהכנה והתחלה ל"שיר חדש" דלעתיד לבוא (כנ"ל ס"ו).

ובמיוחד בנוגע להתפלה על הגאולה האמיתית והשלימה¹⁴⁰ (ובפרט לאחר שכתב "כלו כל הקיצין"¹⁴¹, ונשלמו כל עניני העבודה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) — שנוסף על רגש הכוסף והתשוקה והגעגועים להגאולה (עד עתה), צ"ל עכשיו גם ובעיקר רגש השמחה¹⁴² מזה שהגאולה באה בפועל ממש ברגע זה ממש.

(138) כמבואר בהמאמר הידוע לחג הגאולה שלו (סה"מ תרפ"ח ע' קמח ואילך).
(139) ספרי ר"פ ואתחנן. ועוד.
(140) נוסף על הגאולה הפרטית שנעשית ע"י עבודת התפלה (תניא אגה"ק ס"ד).
(141) סנהדרין צז, ב.
(142) שפורצת גדר (סה"מ תרנ"ז ס"ע רגז ואילך) — לא רק פריצת גדרי הגלות, אלא גם ובעיקר פריצת גדרי הגאולה, שהגאולה עצמה היא באופן ד"נחלה בלי מצרים .. נחלת יעקב אביך .. כיעקב שכתוב בו ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" (שבת קיח, סע"א ואילך).

והשלימות העיקרית בזה נעשית בעשירי והאחד עשר בחודש אחד עשר בשנה זו — שנת הארבעים ושתים (תש"י-תשנ"ב), שקשורה עם שם מ"ב שעל ידו נעשים כל עניני העליות (כנ"ל ס"ו) — שכבר נשלמו כל העליות¹³⁵ דמ"ב ימי ההילולא¹³⁶, וכל העליות שע"י מעשינו ועבודתנו במ"ב השנים (בהוספה על השלימות ד"ויהי בארבעים שנה") שהם בדוגמת מ"ב המסעות במדבר העמים שבדור זה (דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה), ותיכף ומיד ממש נעשית הכניסה לארץ טובה ורחבה בגאולה האמיתית והשלימה¹³⁷, שאז תהי' שלימות הגילוי דבחי' אחד עשר שבאחד עשר, "אנת הוא חד".

*

ט. מההוראות מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל:

להוסיף ולהשלים (מלשון שלימות) בכל הענינים השייכים ליום ההילולא, לימוד תורתו (ובאופן ד"עשרה

(להדעות שהשייכות והנשיאים לחדשי השנה היא כסדרם בחנוכת המשכן (קה"י ערך שבט. ועוד)), ויש לומר, ששייכות זו היא בהדגשה יתירה ביום הי"א דחודש הי"א.

(135) כולל גם שלימות העליות שבבת שלאחרי, שבת שירה, שכולל כל העליות שע"י השיר (כנ"ל ס"ו).

(136) ולהעיר, שהעליות ע"י אמירת קדיש קשורות עם שם מ"ב (שער הכוונות ופע"ח שם).

(137) וי"ל הרמז בנוגע להמשך הימים: י' וי"א שבט הקשורים עם ענין הנשיאות — שינוי בהנשיא, יום השבת (י"ג שבט) פרשת בשלח שסיימה וחותמה במלחמת עמלק — הכרתת זרעו של ענזלק, וט"ו בשבט — הכניסה לארץ ישראל (לאכול מפרי) ובינוי בית הבחירה (שגם בו יהיו פירות).

חמשה עשר בשבט יהי' גמר ושלימות הצמיחה ד"איש צמח שמו", עליו נאמר "וקם שבט (מלך רודה ומושל) מישראל"¹⁴⁹, "ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה"¹⁵⁰ — "יעמוד מלך מבית דוד (מינוי מלך) .. וילחם מלחמות ה' (מלחמה לה' בעמלק)" .. ובנה מקדש במקומו"¹⁵¹ (בנין בית הבחירה).

ובפשטות — שתיכף ומיד ממש, בכואנו מיום עשתי עשר בחודש עשתי עשר דשנת הארבעים ושתיים¹⁵², יוצאים כל בניי ("בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובבנותינו"¹⁵³) מ"מדבר העמים", ועולים לארצנו הקדושה ולירושלים עיר הקודש ולבית המקדש השלישי — כיון ש"יוסיף אדניי שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו"¹⁵⁴, ו"נודה לך שיר חדש"¹⁵⁵, באופן ש"ימלא שחוק פיננו"¹⁵⁶ — כמרומו בב' שמותיו של נשיא דורנו, משיח שבדורנו.

ובלשון הכתוב בשירת הים: "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך גו' מקדש אדניי כוננו ידיך ה' ימלוך לעולם ועד", ובהמשך לזה — בפרשה דמתן-תורה: "וידבר אליקים

י. ויש להוסיף ולעזור אודות עריכת התועדויות בכל מקום גם בחמשה עשר בשבט:

"ראש השנה לאילן" קשור ושייך ל"האדם ("אתם קרויין אדם"¹⁴³, ע"ש אדמה לעליון"¹⁴⁴) עץ השדה"¹⁴⁵, ובפרט האילנות שנשתבחה בהם ארץ (ששייכת ונקראת ע"ש) ישראל, "כי תהיו אתם ארץ חפץ"¹⁴⁶, ויש בכאו"א מהם (האנשים והנשים והטף) כל פרטי הענינים ד"ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש", כמבואר בכ"מ פרטי הענינים בזה"¹⁴⁷. ובי"ראש השנה לאילן" צ"ל חידוש והוספה בכל עניני העבודה הנ"ל אצל כל אחד ואחת מישראל, כל חד וחד לפום שיעורא דילי'.

ובודאי ינצלו ההתועדויות ד"ראש השנה לאילן" כדי לבאר ולעזור ע"ד ההוספה והחידוש בעניני העבודה הנ"ל, כולל ובמיוחד לעזור התשוקה והגעגועים ועד לרגש השמחה בגלל הידיעה שתיכף ומיד נכנסים לאכול מפרי' ולשבוע מטובה, ולקיים כל המצוות התלויות בה בתכלית השלימות, "כמצות רצונך"¹⁴⁸.

יא. ויה"ר ועיקר — שעוד לפני

(149) בלק כד, יז ובפרש"י.

(150) ישעי' יא, א.

(151) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(152) ע"ד מ"ש "אחד עשר יום מחורב גו' ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש גו'".

(153) בא יוד, ט.

(154) ישעי' שם, יא"ב.

(155) נוסח ברכת "אשר גאלנו" — ספחים

קטז, ב (ובתוס' שם).

(156) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

(143) יבמות סא, רע"א.

(144) ראה של"ה ג, רע"א. ועוד. עש"מ מאמר

אכ"ח פל"ג. ובכ"מ.

(145) פ' שופטים כ, יט. וראה תענית ז, א.

(146) מלאכי ג, יב. וראה "היום יום" י"ז אייר.

ב' אלול. ובכ"מ.

(147) ראה התועדויות תש"נ ח"ב ע' 252

ואילך. וש"ג. — וראה לקמן ע' 193 ואילך.

(148) ראה תו"ח ר"פ ויחי. המשך וככה תרל"ז

פ"ז ואילך. ועוד.

את כל הדברים האלה לאמר¹⁵⁷, השלימות דמתן־תורה ("אחד עשר יום מחורב") שתתגלה ב"תורה חדשה מאתי תצא".

(157) יתרו כ, א.

